

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи
(Укрмедпатентінформ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

ПРО НОВОВВЕДЕННЯ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

№ 258–2015

Випуск 3 з проблеми
“Гігієна праці та профзахворювання”
«Гігієна праці та профзахворювання»
Підстава: Рішення ПК
«Гігієна праці та профзахворювань»
Протокол № 3 від 21.09.2015 р.

ГОЛОВНИМ СПЕЦІАЛІСТАМ ІЗ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
«ПРОФЕСІЙНА ПАТОЛОГІЯ» ТА
«ГІГІЄНА ПРАЦІ»
ОБЛАСНИХ ТА КИЇВСЬКОГО МІСЬКОГО
УПРАВЛІНЬ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я,
ГОЛОВНИХ УПРАВЛІНЬ ДЕРЖАВНОЇ
САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОЇ
СЛУЖБИ

УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ КАНЦЕРОГЕННИМИ РИЗИКАМИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

УСТАНОВА РОЗРОБНИК:
ДУ “ІНСТИТУТ МЕДИЦИНИ ПРАЦІ
НАМН УКРАЇНИ”
УКРМЕДПАТЕНТІНФОРМ
МОЗ УКРАЇНИ

АВТОРИ:
д.мед.н. **ВАРИВОНЧИК Д.В.**
ШЕВЧЕНКО В.І.
ЕДЖИБІЯ О.М.

м. Київ

Суть впровадження: Розроблено технологію управління виробничим канцерогенними ризиками в галузі охорони здоров'я на основі системи Інженерно-промислового гігієнічного контролю

Пропонується для впровадження в практику роботи служб гігієни праці та профпатологічної служби, профільних НДІ, для удосконалення управління виробничим канцерогенними ризиками в галузі охорони здоров'я на основі системи Інженерно-промислового гігієнічного контролю.

В теперішній час єдиним ефективним підходом, спрямованим на профілактику виробничо-зумовленої онкологічної патології, є управління канцерогенними ризиками на робочих місцях, з використанням підходу «Інженерно-промислового гігієнічного контролю» (ІПГК) («Industrial hygiene engineering controls»), який ґрунтується на чотирьох рівнях.

Перший рівень ІПГК передбачає елімінацію канцерогенів із виробничого середовища, шляхами:

- законодавчої заборони або визначення потреби контрольованого використання канцерогенних речовин / агентів, виробничих процесів;
- технологічного забезпечення мінімальної вірогідності потрапляння канцерогенних речовин та агентів у навколишнє та виробниче середовище.

В галузі охорони здоров'я реалізація I рівня ІПГК можлива лише за рахунок контрольованого використання та застосуванні підвищених заходів безпеки при роботі та контакті з хімічними речовинами, фізичними й біологічними канцерогенними агентами.

Другий рівень ІПГК передбачає використання інженерно-технічних засобів для попередження контакту працівників з потенційно канцерогенно-небезпечними факторами виробничого середовища шляхом. В галузі охорони здоров'я зазначений рівень контролю можливо досягнути наступними шляхами:

- 1) виконання робіт в спеціально ізольованих приміщеннях (у кімнатах-ізоляторах);
- 2) використання ізольованих боксів біологічного захисту (ББЗ) II або III класів безпеки під час роботи з канцерогенними речовинами та агентами;
- 3) налагодження системи примусової витяжної вентиляції.

При роботі із канцерогенними хімічними речовинами та лікарськими засобами необхідно заборонити використання стерильних боксів з горизонтальним ламінарним потоком повітря, тому що в таких умовах існує виражене забруднення робочого місця та шкідливий вплив на працівників.

Третій рівень ІПГК передбачає заходи адміністративного контролю, та спрямований на зниження небезпеки контакту працівників з канцерогенними речовинами та агентами, завдяки:

- скорочення до мінімуму чисельності працівників, які піддаються негативному впливу, шляхом надання спеціального дозволу на виконання таких робіт;
- скорочення до мінімуму тривалості й ступеня впливу, шляхом жорсткої регламентації тривалості та відповідності умов праці;
- попередження працівників про наявність канцерогенної небезпеки на робочому місці;
- маркування речовин, матеріалів, об'єктів та зон виробничої канцерогенної небезпеки;
- розробки і поширення письмових інструкцій, протоколів, стандартів щодо правил техніки безпеки та забезпечення контролю за їх дотриманням;
- забезпечення контролю за санітарно-гігієнічними умовами праці;
- впровадження навчально-тренувальних програм серед працівників;
- впровадження програм медико-соціального забезпечення працівників;
- забезпечення проведення епідеміологічних та інших досліджень, щодо оцінки ризику виникнення професійних ракових захворювань серед працівників.

Особливим заходом III рівня ІПГК в галузі охорони здоров'я є регламентування режиму праці, що дозволяє попередити змінну працю, яка викликає десинхроноз: (1) нормальна тривалість робочого не повинна

перевищувати тривалість робочого часу, встановлену в країні для працівників у цілому (до 40 годин / тиждень); (2) нормальна тривалість робочого дня повинна бути безперервною і не повинна перевищувати 8 годин, а тривалість робочого дня, включаючи понаднормовий час, не повинна перевищувати 12 годин; (3) персонал має право на щотижневий безперервний відпочинок тривалістю більше 48 годин, але не менш ніж 36 послідовних годин; (4) персонал, який виконує позмінну роботу, повинен мати між змінами період безперервного відпочинку тривалістю не менш 12 годин [Рекомендація МОП № 157 «Про зайнятість та умови праці й життя сестринського персоналу»]. Рекомендований оптимальний графі змінної роботи є наступним:

<p>«денна зміна» (з 9.00 до 21.00) → відпочинок (24 год.) → «нічна зміна» (з 21.00 до 9.00) → відпочинок (48 год.)</p>
--

Реалізація II та III рівні ІПГК зводять до мінімуму число приміщень, де може відбутися контакт із канцерогенними речовинами та агентами, але не виключають повністю такий контакт, що визначає потребу у застосуванні четвертого рівня ІПГК.

Четвертий рівень ІПГК – забезпечення та контроль використання працівниками засобів індивідуального захисту (захисних рукавичок, халатів, респіраторів, захисних окулярів тощо). Зазначене знаходить своє використання в галузі охорони здоров'я, відповідно до встановлених нормативів та регламентів.

Розроблена технологія дозволяє удосконалити управління виробничим канцерогенними ризиками в галузі охорони здоров'я та знизити ризики захворюваності працівників на виробничо-зумовлену онкологічну патологію.

За додатковою інформацією з даної проблеми звертатись до зав. лабораторією канцерогенної небезпеки та профілактики професійного раку ДУ «Інститут медицини праці НАМН України» – д. мед. н., с. н. с. Варивончика Д.В., тел.: (44) 289-47-77.